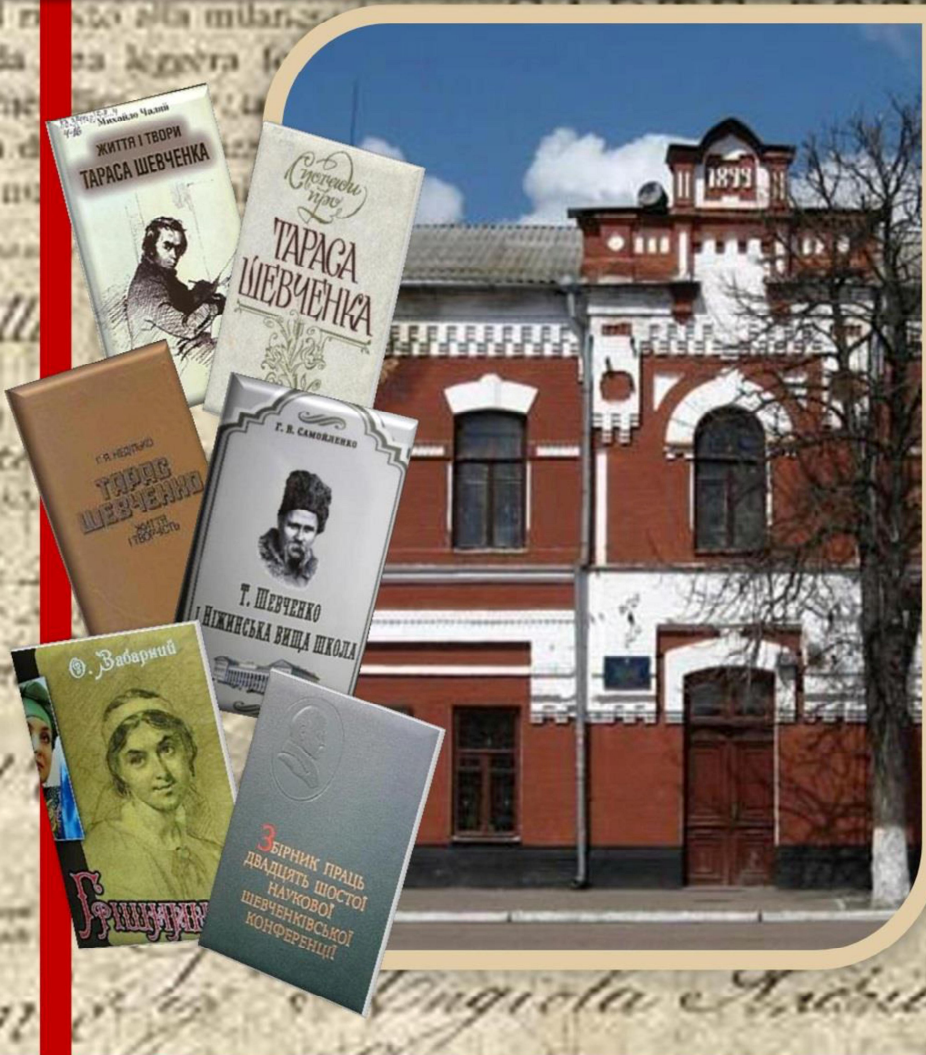

До 200-річчя Від дня народження Т. Г. Шевченка

Творчість Т. Г. Шевченка В дослідженнях науковців Ніжинської Вищої школи

**Ніжинський державний університет
імені Миколи Гоголя**

**Бібліотека імені академіка
М. О. Лавровського**

До 200-річчя від дня народження Т. Г. Шевченка

**Творчість Т. Г. Шевченка
в дослідженнях
науковців Ніжинської
вищої школи**

Бібліографічний покажчик

Ніжин 2014

УДК 016:821.161.2
ББК 91.9:83.3(4Укр)5-8
Т 28

Творчість Т. Г. Шевченка в дослідженнях науковців Ніжинської вищої школи : бібліогр. покажч. / Ніжин. держ. ун-т ім. М. Гоголя, Б-ка ім. акад. М. О. Лавровського ; упоряд. В. І. Манжай. – Ніжин : Вид-во НДУ, 2014. – 47 с.

Бібліографічний покажчик присвячений 200-річчя від дня народження генія українського народу, поета, художника, мислителя Т. Г. Шевченка. У ньому міститься список наукових публікацій викладачів НДУ імені Миколи Гоголя про творчість Т. Г. Шевченка за період з 1862–2014 рр.

ББК 91.9:83.3(4Укр)5-8

©Бібліотека імені М. О. Лавровського
НДУ імені Миколи Гоголя
©НДУ імені Миколи Гоголя, 2014

Тарас Григорович Шевченко
1814-1861

Від упорядника

До 200-річчя від дня народження видатного українського поета Т. Г. Шевченка і з метою розкриття наукового доробку професорсько-викладацького складу Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголята його вклад в шевченкіану, підготовлено бібліографічний покажчик «Творчість Т. Г. Шевченка в дослідженнях науковців Ніжинської вищої школи», який і пропонується до уваги читачів.

Покажчик містить у собі бібліографічний опис 218 видань, присвячених творчості Т. Г. Шевченка та методиці викладання його спадщини. При складанні опису дотримано абетковий принцип розміщення праць за прізвищами науковців, всередині – за хронологічним принципом. Бібліографічний опис здійснено у відповідності з діючими державними стандартами. Під час підготовки видання використовувались фонди бібліотеки НДУ імені Миколи Гоголя, біобібліографічні покажчики: Гранатович Л. В. Викладачі Ніжинської вищої школи. : біобібліогр. покаж. : в 4 ч. / НДПУ ім. Миколи Гоголя ; Фундаментальна б-ка. – Ніжин, 1998-2002. ; Викладачі Ніжинської вищої школи : біобібліогр. покаж. : Ч. 4, кн. 1-2. / НДУ імені Миколи Гоголя. – Ніжин, 2005.

Завершує видання іменний покажчик авторів і прізвищ, що зустрічаються в бібліографічних записах, і покажчик назв творів Т. Г. Шевченка.

Т. Шевченко на пересічних дорогах з випускниками та викладачами Ніжинської вищої школи

За 195 років існування Ніжинської вищої школи життя і діяльність великого українського письменника і художника Тараса Шевченка було тісно пов'язане з цим навчальним закладом. Понад 30 її випускників ХІХ ст. пересікалися з Кобзарем у різних життєвих та творчих ситуаціях. Переважна більшість цих зустрічей відбувалась у Санкт-Петербурзі, де опинилися після закінчення Гімназії вищих наук кн. Безбородька Микола Гоголь, Нестор Кукольник, Петро Редькін, Костянтин Базилі, Василь Любич-Романович, Микола і Василь Прокоповичі, Апполон Мокрицький та його брат Іван, брати Тимофій та Іван Пашенки, Євген Гребінка, Олександр та Іван Данилевські, Іван Холчинський, Андрій Бородін, Микола Данченко (Немирович), Платон Лукашевич, Петро Мартос, Іван Симонтовський, Євген Гудима та інші, а також випускники Фізико-математичного та Юридичного ліцеїв Олександр Афанасьєв-Чужбинський, Микола Гербель, Микола Макаров, Андрій Горонович, Роман Тризна, Михайло Лазаревський та інші. Декілька випускників проживали на Чернігівщині. Це поет Віктор Забіла, господар Качанівки і державний діяч Василь Тарновський (старший), художник, офіцер Яків де Бальмен, поміщик із села Марківці Петро Катеринич, організатор недільних шкіл Костянтин Троцина, поміщик із Конотопщини Олександр Кандиба тощо.

По різному склалися життєві відносини з кожним із них у поета. Так, Апполон Мокрицький і Євген Гребінка приклали багато зусиль, щоб викупити Шевченка з кріпацької неволі і допомогти йому вступити до

Академії мистецтв, Євген Гребінка і Петро Мартос сприяли публікації творів поета, появі його визначальної, не лише в житті Шевченка, а і всієї України збірки «Кобзар». У колі найближчих його друзів на Чернігівщині опинились О. Афанасьєв-Чужбинський, В. Тарновський (старший), В. Забіла, Я. де Бальмен, М. Лазаревський, розповсюджувачами творів поета були М. Гербель, М. Макаров, К. Троцина тощо. Присвяти своїх творів багатьом із них, подаровані малярські роботи і намальовані портрети – це свідчення благодарної відзнаки поета і художника Шевченка за благодіяльну участь їх у його життєвій долі.

Ніжинські студенти, професори та викладачі зробили немало і для увіковічення пам'яті Кобзаря, починаючи з часу його поховання і перепоховання тіла поета в Україні у 1861 р., коли основний організаційний та матеріальний тягар пав на плечі справжнього друга Шевченка Михайла Лазаревського, їх участі у панахиді біля Спасо-Преображенської церкви у Ніжині, а потім таємно організованих читань студентами творів та рефератів, присвячених його творчості у 1914 році у час заборони відзначення 100-річчя від дня народження поета. Спогади та документи поліції зберегли прізвища цих сміливих юнаків, які не побоялися покарань. Це Микола Волинський, якого за це відрахували із Історико-філологічного інституту, студенти Петро Волинський, Михайло Гордецький, Іван Капустянський, Іван Дума, Никанор Вишневецький, Дмитро Заліський та інші.

У час революційних потрясінь студенти Історико-філологічного інституту проявили ініціативу по переіменуванню Миколаївського парку у Шевченківський, проведенню у 1917 р. панахиди

пам'яті по Шевченку. І тут провідну роль відіграли студентські активісти І. Ковалевський та Л. Івануха.

Чимало різних заходів, присвячених Шевченку, було здійснено у ХХ ст. у Ніжинському педагогічному інституті. Особливо насиченими на різні заходи були 1939, 1959, 1964, 1973 роки, коли у них брало участь багато студентів, викладачів як інституту, так і запрошених на міжнародні конференції. Навіть у складний 2014 рік 200-ліття від дня народження Шевченка було належним чином відзначено. Відбулася презентація нашої книжки «Т. Шевченко і Ніжинська вища школа», під час якої пролунали закличні слова поета до свободи.

На філологічному факультеті довгий час існувала літературна студія, школу якої пройшли дуже багато українських письменників. Весь час її існування у ювілейні Шевченківські дні написали і опублікували свої вірші Петро Артеменко, Борис Левін, Олекса Ющенко, Андрій Бурлака, Йосип Дудка, Євген Гуцало, Володимир Мордань, Олександр Забарний на інші.

Яскравою сторінкою в історії ніжинського Шевченкознавства займає наукова спадщина викладачів, які свої праці присвятили вивченню творчості поета, про що свідчить і рецензована бібліографія, складена В. І. Манжай. Перші критичні виступи ніжинців з'явилися ще при житті Шевченка, хоча поглиблений аналіз творів поета був здійснений уже після його смерті. Про це свідчать дослідження директора юридичного ліцею М. Чалого, який був знайомий з Шевченком, зібрав значний документальний та епістолярний матеріал про поета, ввів у літературний обіг спогади сучасників.

Інший директор Історико-філологічного інституту кн. Безбородька професор І. І. Іванов, прекрасний

знаток літератури і мистецтва, одним із перших у 1884 р. довів, аналізуючи твори Шевченка, що Кобзар був справжнім народним поетом і довів, в чому ж сутність цього історичного поняття. В праці наведено багато цікавих спостережень, які дають право говорити, що це яскрава в російському літературознавстві праця, у якій автор говорить з великою повагою про Шевченка і про весь український народ, якому поет присвятив своє глибоконародне поетичне слово. Автор статті доводить, що Шевченко стоїть вище всіх народних поетів, бо його твори відзначаються не лише багатством художнього відтворення дійсності, насиченою народною мелодикою, а й умінням передати устримлення народу до волі, вказати на ті їх прояви, які часто зустрічалися у народній масі.

На початку 20-х років ХХ ст. з'явилися праці про Шевченка професорів О. Грузинського, члена-кореспондента АН СРСР В. І. Резанова, О. Покровського, Є. Ненадкевича та інших, які на новому історичному етапі розкривали окремі факти спадщини поета.

У 40-60-х роках ХХ ст. проявили увагу до творчості Шевченка викладачі О. Білан, зав. кафедри української літератури, історик М. Ярошенко, філологи Ю. Савченко, О. Коцюба, А. Гулак, Г. Аврахов та інші. Значна частина праць вчених була написана у 1964 р., коли відзначали в країні 150-років від дня народження Шевченка. У Ніжині була проведена конференція і виданий збірник праць, у якому було презентоване дослідження члена-кореспондента АН України Д. Наливайка, який глибоко розкрив проблеми зв'язків французьких письменників, дослідників та перекладачів з спадщиною Шевченка. У 70-90-х роках, працюючи в Інституті літератури ім. Т. Шевченка АН України, він продовжив досліджувати і поглиблювати

цю тему і створив цілий цикл яскравих статей про Кобзаря.

Проблемам перекладу творів Шевченка на англійську мову присвятить кандидатську дисертацію і декілька статей доцент О. Жомнір. В своїх дослідженнях автор показав себе не лише як тонкий перекладач, знавець поезій Шевченка, а й теоретик, який, опираючись на інших знавців перекладацької справи, йшов далі і міг самостійно висловлювати поради, наштовхував перекладачів на конкретні подальші кроки в удосконаленні своєї роботи.

З 1958 по 1987 рік на кафедрі української літератури працював відомий український вчений Г. Неділько, якій майже всі свої праці присвятив вивченню спадщини Шевченка. Це статті про окремі твори поета, навчальні посібники, семінарії, монографії, в яких розкривалися основні етапи життя і діяльності поета, краєзнавчі розвідки тощо, всього їх у цілому було біля 70. Все це свідчення активної і цілеспрямованої роботи вченого. Він був справжнім пропагандистом творчості великого поета і його праці мали широку читацьку аудиторію.

Продовжила розвивати традиції вивчення спадщини Шевченка і молодший колега Георгія Яковича по кафедрі - доцент О. Моціяка, яка зосередила свою увагу на романтизмі в українській поезії і подавала її у контексті зі спадщиною Шевченка, виділяючи в художній системі ті стильові особливості, які дали право говорити про наявність у них романтичних елементів, що надихали інших українських поетів не лише наслідувати йому, а й шукати свої спецефічні засоби виразності на шляху до романтизму.

Не лише літературознавці Ніжинської вищої школи зверталися до творів Шевченка, а і мовознавці:

професори І. Чапля, Л. Коломієць, доценти А. Майборода, О. Неділько та інші. На сучасному етапі члени кафедри української мови на чолі з професором Н. Бойко активізували свою наукову діяльність, пов'язану з вивчення мови творів Шевченка, про що свідчить і проведена ними міжнародна конференція «Шевченкове слово в українському мовному просторі» (22 лютого 2014 р.), а також статті опубліковані у науковому збірнику «Література та культура Полісся» та «Наукові записки НДУ ім. М. Гоголя. Філологічні науки».

Оглядаючи написані нашими попередниками багаточисельні праці про життя і творчість Шевченка, хочеться сподіватися, що і надалі новими дослідниками буде поповнюватися ніжинська Шевченкіана, яскравими працями, які демонструватимуть як глибоке осмислення художньої специфіки творів поета, так і його живу активну впливовість на сучасне українське суспільство, якому і сьогодні слово Шевченка допомагає впевнено іти по шляху розвитку української незалежної держави.

Самойленко Г. В.

доктор філологічних наук, професор кафедри
російської і зарубіжної літератури та історії культури
Ніжинського державного університету імені Миколи
Гоголя

Дослідження творчості Т. Г. Шевченка 2-ї половини XIX – початку XX ст.

Іванов Іван Іванович (1862– 1929)

1. Шевченко в кругу народных поэтов : речь, произнесенная в муз.-лит.Собрании Общества любителей рос. словесности 3 апр. 1897 / И. Иванов// Новая культурная сила. Русские писатели 19 века / И. Иванов. – СПб, 1901. – С. 189– 215.
Те саме/ И. Иванов // Русская мысль. – 1897. – Т. 6.

Чалий Михайло Корнійович (1820–1907)

2. Новые материалы для биографии Т. Г. Шевченко / Сава Ч. // Основа. –1862. – № 5. – С. 45 – 61; № 6. – С. 1–27. – Примітка: Сава Ч. – псевдонім Чалого М. К.
3. Жизнь и произведения Тараса Шевченка: (свод материалов для его биографии) / М. К. Чалий. – К., 1882. – 281, III с.
4. Зарянка Н. Воспоминания Н. И. Усковой о Т. Г. Шевченко: (с прим. М. К. Чалого) / Н. Зарянка // Киевская старина. – 1889. –Т. 24. –№ 2 (февраль). – С. 297–313.
Крім спогадів Наталії Ускової, М. Зарянка опублікував у своїй статті також три листи Шевченка до І. Ускова, а М. Чалий (у примітках) – дві відповіді останнього.
5. Посещение Т. Г. Шевченком сахарного завода Яхненка и Симеренка / М. К. Чалый//Киевская старина. – 1889. –Т. 24. – № 2 (февраль). – С. 459– 464.
6. Из переписки Т. Г. Шевченко с разными лицами: (с прим. М. Чалого)// Киевская старина. – 1897. –№ 2. – С.151–175; № 3. – С. 452–475.

7. [Спогади про Т. Шевченка] / М. К. Чалий // Біографія Т. Г. Шевченка за спогадами сучасників. – К., 1958. – С. 11, 12, 15, 20, 22, 24, 26, 30, 31, 32, 66, 126, 196, 212, 231, 234, 245, 248, 255, 258, 261, 277, 296, 303, 342, 344, 350, 352, 356, 371, 373, 415.
8. Спогади І. М. Сошенка / М. К. Чалий // Спогади про Шевченка. – К., 1958. – С. 65–66.
9. Воспоминания И. М. Сошенко о Т. Г. Шевченко / М. К. Чалый // Т. Г. Шевченко в воспоминаниях современников. – М., 1962. – С. 46–55.
10. Бойко (Шевченко) И. Г. Встреча с Т. Г. Шевченко в 1859 г. : пер. с укр. запись М. К. Чалого // Т. Г. Шевченко в воспоминаниях современников. – М., 1962. – С. 345.
11. Воспоминания о Т. Г. Шевченко / М. К. Чалый // Т. Г. Шевченко в воспоминаниях современников. – М., 1962. – С. 357–360.
12. Промова над гробом Т. Г. Шевченка в Києві / М. К. Чалий // Світова Велич Шевченка : зб. матеріалів про творчість Т. Г. Шевченка : в 3 т. – К., 1964. – Т. 1: Т. Г. Шевченко у вітчизняному дожовтневому літературознавстві – С. 109–111.
13. Из воспоминаний И. М. Сошенко о Т. Г. Шевченко / М. К. Чалый // Встреча с Кобзарем : из воспоминаний о Т. Г. Шевченко. – М., 1964. – С. 25–31.
14. Нові матеріали для біографії Т. Г. Шевченка / М. К. Чалий // Спогади про Тараса Шевченка. — К., 1982. – С. 47–59.
15. Т. Г. Шевченко на Україні в 1859 році / М. К. Чалий // Спогади про Тараса Шевченка. — К., 1982. – С. 299–305.

16. Похорон Т. Г. Шевченка на Україні / М. К. Чалий // Спогади про Тараса Шевченка. — К., 1982. — С. 386–391.
17. Новые материалы для биографии Т. Г. Шевченко / М. К. Чалый // Воспоминания о Тарасе Шевченко. — К., 1988. — С. 50–66.
18. Т. Г. Шевченко на Украине / М. К. Чалый // Воспоминания о Тарасе Шевченко. — К., 1988. — С. 352–360.
19. Похороны Т. Г. Шевченко на Украине / М. К. Чалый // Воспоминания о Тарасе Шевченко— К., 1988. — С. 449–455.
20. Діамант у кожусі / М. К. Чалий // Україна. — 1988. — № 10. — С. 13–15 ; № 11. — С. 15–17 ; № 12. — С. 13–15 ; № 13. — С. 15–17; № 14. — С. 13–15. — Скор. публ. дослідження: Чалый М. Жизнь и произведения Тараса Шевченко : сводматериалов для егобиографии. — К., 1882. — 281 с.
21. [М. Чалий про Т. Шевченка] // Спогади про Тараса Шевченка: збірник / уклад. і прим. В. С. Бородіна, М. М. Павлюка, О. В. Бороня ; авт. передм. В. Л. Смілянська. — К., 2010.
22. Життя і твори Тараса Шевченка: (звід матеріалів до його біографії) / Михайло Чалий; пер. з рос., післям. та комент. В. Л. Смілянської. — К. : Веселка, 2011. — 263 с.: іл.

Дослідження творчості Т. Г. Шевченка уХХ–ХХІ ст.

Аврахов Григорій Герасимович

23. Перше видання «Кобзаря» Т. Г. Шевченка та його історико-літературне значення / Г. Г. Аврахов // Наукові записки Черкас. пед. ін-ту. Сер. філол. наук. – 1962. – Т. 18. – С. 3–24.

24. Вивчення поеми «Гайдамаки» Т. Г. Шевченка в 9 класі / Г. Г. Аврахов // Шевченко в школі : посібник для вчителів. – К., 1963. – С. 84–105.

25. Епітет у Шевченка / Г. Г. Аврахов // Питання шевченкознавства : тези доп. та повідомл. на наук. конф., присвяч. 150-річчю з дня народження Т. Г. Шевченка. – Черкаси, 1964. – С. 19–26.

Арват Нінель Миколаївна

26. Структуратекста повісти Т. Г. Шевченка «Наймичка» / Н. Н. Арват // Шевченко і розвиток мов та літератур народів СРСР. – К., 1989. – С. 72–73.

Те саме / Н. Н. Арват // Дослідження творчості Т. Г. Шевченка. – К., 1992. – С. 12–20.

Астаф'єв Олександр Григорович

27. Традиції філософської лірики Г. Сковороди в творчості Т. Шевченка / О. Г. Астаф'єв // Проблеми изучения творческого наследия украинского поэта-философа XVII века Г. С. Сковороды. – Харків, 1987. – Деп. в ІНІОН АН СРСР 16.05.88 р., № 33898. – С. 2–7.

28. Витокиінтелектуалізму поеми Т. Шевченка «Сон» / О. Г. Астаф'єв// Наук.-практ. конф., присвяч. 175-річчю з дня народження Т. Г. Шевченка (травень, 1989). – Чернігів, 1989. – С. 10–16. – (Чернігів. обл. ін-т підвищ. кваліфікації та перепідгот вчителів).
29. Традиції філософської лірики Г. Сковороди у творчості Т. Шевченка / О. Г. Астаф'єв // Методичні рекомендації з питань вивчення творчості Т. Шевченка в школі : зб. тез.– Чернігів, 1990. – С. 24–30.
30. Патріархукраїнської літератури / О. Г. Астаф'єв // Петро Одарченко.Шевченкознавство на Україні в 1961–1981 рр. – Ніжин, 1995. – С. 3– 7.

Банзерук Оксана Вікторівна

31. Мифонимы в словесно-художественном творчестве Т. Г. Шевченко / О. В. Банзерук // Русская филология. Украинский вестник : респ.науч.-метод. журн. – Харьков, 1995. – № 2–3. – С. 27–30.

Бережняк Валентина Миколаївна

32. Художнеозначення до дії у Т. Г. Шевченка / В. М. Бережняк// Сучасне прочитання творів Т. Г. Шевченка у середній школі. –Черкаси, 1994. – С. 2–5.
33. Слова-символи як елементи моделюванняцілісної мовної картини світуТ.Г. Шевченка/ В. М. Бережняк // Література та культура Полісся: зб. наук. праць. – Ніжин, 2014. – Вип. 75. – Серія «Філологічні науки». № 2. – С. 196–201.

Те саме [Електронний ресурс]. - Режим доступу: lib.ndu.edu.ua.

Біла Алла Степанівна

34. Порівняння як семантико-стилістичний засіб образності в комедії Т. Г. Шевченка «Сон» («У всякого своя доля») / А. С. Біла // Шевченко і Переяславщина : зб. тез міжвуз. конф. – Переяслав-Хм., 1990. – С. 233–234.

Білан Олександр Андрійович

35. Традиції Т. Г. Шевченка у творчості українських радянських поетів / О. А. Білан // Тези доп. наук. конф. викладачів НДПІ, присвяч. 100- річчю від дня смерті Т. Г. Шевченка. – Ніжин, 1961. – С. 3–6.

36. До ювілею Т. Шевченка / О. А. Білан // Рад. літ-знавство. – 1964. – № 4. – С. 155.

Бойко Вікторія Миколаївна

37. Конверсійні процеси в ідіолекті Тараса Шевченка / В. М. Бойко, Л. Б. Давиденко // Література і культура Полісся: зб. наук. праць. – Ніжин, 2013. – Вип. 74. – Серія «Філологічні науки». № 1. – С. 224–230. – Співавт. Л. Б. Давиденко.

Те саме[Електронний ресурс]. - Режим доступу: lib.ndu.edu.ua.

Бойко Надія Іванівна

38. Плеонастичні фігури у поетичній творчості Т. Г. Шевченка / Н. І. Бойко // Т. Г. Шевченко і Переяславщина : зб. тез міжвуз. конф. – Переяслав-Хм., 1990. – С. 64–66.

39. Лінгвістичний аналіз поезії «Зоре моя вечірняя»: (уривки з поеми «Княжна» Т. Г. Шевченка) / Н. І. Бойко // Методичні рекомендації з питань вивчення творчості Т. Г. Шевченка у школі. – Чернігів, 1990. – Ч. 1. – С. 3–10.
40. Експресивна лексика у творчості Т. Шевченка / Н. І. Бойко // XXXII наук. Шевченків. конф. (21–22 трав. 1998) : матеріали. – Луганськ, 1998. – С. 295–299.
41. Лексичні елементи конфесійного стилю як засіб експресивності поезій Тараса Шевченка / Н. І. Бойко // Вісник Київського інституту «Слов'янський університет». – К., 2000. – Вип. 9. – С. 55–60.
42. Лексичні засоби вербалізації концептосфери сакрального в поетичних текстах Тараса Шевченка / Н. І. Бойко // Література і культура Полісся: зб. наук. праць. – Ніжин, 2013. – Вип. 74. – Серія «Філологічні науки». № 1. – С. 216–223.
- Те саме**[Електронний ресурс]. - Режим доступу: lib.ndu.edu.ua.

Бондаренко Алла Іванівна

43. Мовно-образні ремінісценції з творів Т. Шевченка в поезії В. Стуса / А. І. Бондаренко // Т. Шевченко і сучасність : тези доп. наук.-метод. конф. – Чернігів, 1992. – С. 13–14.

Бондаренко Юрій Іванович

44. Значення образу Тараса Шевченка, створеного в сучасній українській поезії, для формування національної свідомості учнів / Ю.І.Бондаренко // Шевченко і сучасність : тези доп. наук.-метод. конф. – Чернігів, 1992. – С. 48.

Бондар НадіяОлександрівна

45. Особенности функционирования аппозитивных сочетаний в “Дневнике” Т. Г. Шевченко / Н. А. Бондарь // МатериалыXIV Международного семинара “Тарас Шевченко и его петербургское окружение”, 13-15 мая 2014 года / [под ред. Т. Н. Лебединской, А. А. Воловой]. – СПб., 2014. – С. 431-439.

46. Повторы как средство создания образности в “Дневнике” Т. Г. Шевченко / Н. А. Бондарь, В. В. Филипович // МатериалыXIV Международного семинара “Тарас Шевченко и его петербургское окружение”, 13-15 мая 2014 года / [под ред. Т. Н. Лебединской, А. А. Воловой]. – СПб., 2014. – С. 439-447.

Бузинний Олександр Тихонович

47. Новий рукопис Шевченкової «Хустини» («У неділю не гуляла...»)/ О. Т. Бузинний// Червоний шлях. – 1927. – № 3. – С. 137-141.

Вакуленко Галина Михайлівна

48. Реалізація грамеми «напрямок руху : кінцевий пункт руху» прийменниково-відмінковою формою знахідного (на матеріалі художнього мовлення Т.Г.Шевченка) / Г. М. Вакуленко, Н. І. Клипа// Література та культура Полісся: зб. наук. праць – Ніжин, 2013. – Вип. 74. –Серія «Філологічні науки». № 1. – С. 231-236. –Співавт. Н. І. Клипа.

Те саме[Електронний ресурс]. – Режим доступу: lib.ndu.edu.ua.

Волинський Микола Костянтинович

49. [Про Т. Г. Шевченка] / М. К. Волинський // Листок Роменської просвіти. – 1918.
50. [Про Т. Г. Шевченка] / М. К. Волинський // Червоне слово. – Ніжин, 1920.

Володченко Жанна Михайлівна

51. Педагогічні погляди Т. Г. Шевченка / Ж. М. Володченко // Т. Г. Шевченко і сучасність : тези доп. обл. наук.-метод. конф. – Чернігів, 1992. – С. 22–24.
52. Роль Т. Г. Шевченка у створенні та організації шкіл в Україні / Ж. М. Володченко // Освіта й виховання в Польщі й Україні (XIX–XX ст.) : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. – Ніжин, 1998. – С. 238–243.
53. Погляд С. Петлюри на драму життя Т. Шевченка / Ж. М. Володченко // Український вимір : міжнар. зб.інформ., освітніх, наук., метод. ст. і матеріалів з України та діаспори. – Ніжин, 2004. – С. 34–37.
54. Філософія світосприймання Т. Г. Шевченка / Ж. М. Володченко // Наукові записки / Ніжин. держ. пед. ун-т імені Миколи Гоголя. – Ніжин, 2004. – Психолого-педагогічні науки. № 1. – С. 142–146. – Співавт. Кондратьєв І. М.

Гальчук Валентина Юхимівна

55. Особливості наголошення слів у поетичних творах Т. Г. Шевченка / В. Ю. Гальчук // XXXII наук. Шевченків. конф. (21–22 трав. 1998) : матеріали. – Луганськ, 1998. – С. 225–230.

Грузинський Олександр Сергійович

56. Тарас Шевченко в його відношенні до Ніжина та Ніжинщини / О. С.Грузинський // ИзвестияНежинскогоисполкома. – 1920. – 9 марта.

Гулак Антоніна Миколаївна

57. Шевченко і Даль / А. М. Гулак // Збірник праць ХХІ та ХХІІ наук. Шевченків. конф. – К., 1976. – С. 175–181.

Давиденко Лариса Борисівна

58. Конверсійні процеси в ідіолекті Тараса Шевченка / В. М. Бойко, Л. Б. Давиденко // Література і культура Полісся: зб. наук. праць. – Ніжин, 2013. – Вип. 74. – Серія «Філологічні науки». № 1. – С. 224–230. – Співавт. В. М.Бойко.

Те саме[Електронний ресурс]. - Режим доступу: lib.ndu.edu.ua.

Даллада Таміла Григорівна

59. Підготовка майбутніх учителів до проведення музичної Шевченкіани в школі / Т. Г. Даллада // Т. Шевченко і сучасність : матеріали наук.- метод. конф. – Чернігів, 1992. – С. 30–31.

Дем'яненко Олексій Федорович

60. Синтаксические особенности повести «Художник» Т. Г. Шевченко: простое предложение. Словосочетание / А. Ф. Демьяненко // Тези доп. наук.сесії, присвяч. 100-річчю від дня смерті Т. Г. Шевченка. – Львів, 1961. – С. 52–56.

61. О синтаксических особенностях повести «Художник» Т. Г. Шевченко/ А. Ф. Демьяненко // Збірник робіт аспірантів. Філологічні науки. – Львів, 1963. – С. 53–59.

Драчук Любов Іванівна

62. Морально-етичне виховання чнів на традиціях українського народу, відображених у творах Т. Шевченка / Л. І. Драчук // Укр. літ. взагалноосвіт. шк. – 1999. – № 2. – С. 20–26.

63. Драма Тараса Шевченка “Назар Стодоля”, як матеріал для вивчення в недільних школах української діаспори / Л. І. Драчук // Наш український дім : зб. – Ніжин, 2008. – С. 36–38.

Жомнір Олександр Васильович

64. Повний англійський «Кобзар» / О. В. Жомнір // Вітчизна. – 1967. – № 3. – С. 166–169.

65. Англійські переклади «Заповіту» / О. В. Жомнір // Вітчизна. – 1968. – № 3. – С. 159–166.

66. Із спостережень над новими англійськими перекладами з «Кобзаря» / О. В. Жомнір // Збірник праць XV наук. шевченків. конф. – К., 1968. – С. 329–363.

67. Шевченків «Косар» і його англійський переклад / О. В. Жомнір // Всесвіт. – 1968. – № 3. – С. 110–113.

68. Переклади поезії «Заповіт» англійською мовою / О. В. Жомнір // Збірник праць XVI наук. шевченків. конф. – К., 1969. – С. 243–263.

69. Реалії в перекладах «Косаря» англійською мовою / О. В. Жомнір // Мовознавство. – 1969. – № 5. – С. 36–42.

70. Шевченків «Косар» у перекладі Е. Войнич/ О. В. Жомнір // Жовтень. – 1969. – № 7. – С. 65–69.

Забарний Олександр Вадимович

71. Вивчення творчої спадщини письменників Чернігівщини на уроках української літератури : [тема «Шевченко і Чернігівщина»] / О. В. Забарний // Література та культура Полісся. – Ніжин, 1997. – Вип. 9: Творча спадщина письменників Полісся. – С. 166–170.

72. Вивчення теми «Література рідного краю» у 9 класі : Т. Г. Шевченко і Чернігівщина // Вивчення у школі літератури рідного краю : навч.- метод. посібник / О. В. Забарний. – Ніжин, 2003. – С. 96–108.

73. Юхим Карський і Тарас Шевченко / О. В. Забарний // Збірник наук. праць наук. конф. XII Карські читання / Гродненський нац. ун-т.–Гродно, 2010.

74. Тарас Шевченко як ключова постать єднання слов'янських культур / О. В. Забарний // Славянские народы и их культура: традиции и современность : сб. науч. ст. / ред. В. И. Коваль ; М-во образования РБ ; Гомельский ун-т имени Ф. Скорины. – Гомель, 2013. – С. 9–12.

75. Грішниця : драма та оповідання / О. В. Забарний. – Ніжин : Видавець ПП Лисенко М. М., 2014. – 120 с.

Кайдаш Алла Миколаївна

76. Стилiстичнi можливостi фонетичних засобiв у творчостi Т.Г. Шевченка / А. М. Кайдаш // Література і культура Полісся: зб. наук. праць. – Ніжин, 2013. – Вип. 74. –

Серія «Філологічні науки». № 1. – С. 246–251. **Те саме**[Електронний ресурс]. - Режим доступу: lib.ndu.edu.ua.

Кирилюк Зінаїда Василівна

77. Поетика характеру в повісті Т. Шевченка «Близнець» / З. В. Кирилюк //XXX наук. шевченків. конф. : тези і матеріали – Донецьк, 1993.

78. Художня функція оповідача в повістях Т. Г. Шевченка / З. В. Кирилюк // XXXI наук. шевченків. конф. – Луганськ, 1994. – С. 98–100.

79. Гоголь и Шевченко. Традиции и перспективы исследования проблемы / З. В. Кирилюк // Микола Гоголь і світова культура : матеріали міжнар. наук. конф.. – К. ; Ніжин, 1994. – С. 127–129.

Клипа Наталія Іванівна

80. Реалізація грамеми «напрямок руху : кінцевий пункт руху» применниково-відмінковою формою знахідного (на матеріалі художнього мовлення Т.Г.Шевченка) / Г. М. Вакуленко, Н. І. Клипа// Література та культура Полісся: зб. наук. праць – Ніжин, 2013. – Вип. 74. –Серія «Філологічні науки». № 1. – С. 231-236. – Співавт. Г. М. Вакуленко.

Те саме[Електронний ресурс]. – Режим доступу: lib.ndu.edu.ua.

Кобернюк Петро Максимович

81. Використання фольклору під час вивчення творчості Т. Г. Шевченка / П. М. Кобернюк // Методичні рекомендації з питань вивчення творчості Т. Шевченка в школі : зб. тез.– Чернігів, 1990. – С. 30–34.

Коваленко Євгенія Іванівна

82. Шевченко Тарас Григорович / Є. І. Коваленко // Педагогічний словник. – К., 2001. – С. 494.

Ковальчук Олександр Герасимович

83. Культурологічне поле в романах М. Стельмаха: (функціональна рольтворчості Т. Г. Шевченка в організації цього поля) / О. Г. Ковальчук // Методичні рекомендації з питань вивчення творчості Т. Г. Шевченка в школі. – Чернігів, 1990. – Ч. 1. – С. 17–20.

Коломієць Лідія Іванівна

84. Деякий архівний матеріал про вшанування пам'яті Т. Г. Шевченка на Лівобережній Україні після першої російської революції / Л. І. Коломієць // Тези доп. ІVміжвуз. славіст. конф. – Одеса, 1961. – С. 79–83. – Співавт. Майборода А. В.

85. Синтаксичне функціонування дієприслівників і дієприслівникових конструкцій в українських поезіях Т. Г. Шевченка / Л. І. Коломієць // Праці Одеського ун-ту імені І. І. Мечникова. – Одеса, 1962. –Т. 152. – Сер. філол. наук. – Вип. 15 : Питання слов'янської міфології. Мовознавство. – С. 33–43.

86. Дієслівно-іменні сполуки у поетичних творах Т. Г. Шевченка/ Л. І. Коломієць //Джерела мовної майстерності. – К., 1964. – С. 130–137.

Коцюба Олександра Йосипівна

87. Питання впливу Т. Г. Шевченка на Опанаса Марковича / О. Й. Коцюба // Наук. записки НДПІ. – 1960. –Т.11. – Вип. 1. – С.24– 37.

88. Методика проведення літературно-музичних композицій та їх роль в естетичному вихованні учнів за мотивами життя і творчості Т. Г. Шевченка / О. Й. Коцюба // Тези доп. наук. конф., присвяч. 100-річчю від дня смерті Т. Г. Шевченка. – Ніжин, 1961. –С. 16–18.

89. Афанасий Васильевич Маркович – выдающийся украинский фольклорист : автореф. дис....канд. филол. наук / О. Й. Коцюба. – К., 1963. – 24 с.

Про вплив Т. Шевченка на О. Марковича, с. 2–4, 21.

90. Літературно-музичні композиції та їх роль в естетичному вихованні учнів: жіноча доля в поезії Т. Г. Шевченка / О. Й. Коцюба // Методика викладання укр. мови та літератури. – 1969. – Вип. 4. – С. 153–164.

Крутиус Володимир Павлович

91. Образ Тараса Шевченка в романі В. Дарди «Переяславські дзвони» / В. П. Крутиус // Т. Г. Шевченко і Переяславщина : зб. тез. – Переяслав-Хм., 1990. – С. 216–217.

Кучерявець Валентина Григорівна

92. “Кобзарь” Т. Г. Шевченко в библиотекеНежинскогогосударственногоуниверситетаимениНиколая Гоголя / В. Г. Кучерявец, В. А. Сидоренко // МатериалыXIV Международного семинара “Тарас Шевченко

и его петербургское окружение”, 13-15 мая 2014 года / [под ред. Т. Н. Лебединской, А. А. Воловой]. – СПб., 2014. – С. 138–142.

Луняк Євген Миколайович

93. Образ Т. Шевченка та кирило-мефодіївців у прорадянській та антирадянській пропаганді часів Великої Вітчизняної війни / Є. М. Луняк // Друга світова війна і доля народів України : тези доп. Всеукраїнської наук. конф. – К., 2005. – С. 43–46.

Те саме // Друга світова війна і доля народів України : матеріали Всеукраїнської наук. конф. (23–24 червня 2005; Київ). – К., 2005. – С. 150–155.

94. Т. Г. Шевченко, як кирило-мефодіївець: історіографічний образ / Є. М. Луняк // Тарас Шевченко і народна культура : зб. праць міжнар. (35-ї) наук. шевченківської конф., 20–22 квітня 2004. Кн. 1. – Черкаси: Брама-Україна, 2004. – С. 176–181.

95. Образ Тараса Шевченка та кирило-мефодіївців як засіб ідеологічної пропаганди в Україні на рубежі XIX–XX ст. / Є. М. Луняк // Герої Крут : зб матеріалів вуз. наук.-теор. конф., присвяч. подвигу юних українців. – К., 2008.

Те саме // Революція 1917–1921 рр.: подвиг герої Крут : матеріали Всеукр. наук. читань. – К., 2008.

Любченко Василь Григорович

96. Тарас Шевченко в оцінці словацької преси другої половини XIX– початку XX століття / В. Г. Любченко // Тарас Шевченко і сучасність : матеріали міжнар.наук.-теор. конф. – Рівне, 1996. – С. 30–34.

Майборода Анатолій Васильович

97. Деякий архівний матеріал про вшанування пам'яті Т. Г. Шевченка на Лівобережній Україні після першої російської революції / А. В. Майборода // Тези доп. IV міжвуз. славист. конф. – Одеса, 1961. – С. 79–83. – Співавт. Коломієць Л. І

98. Із спостережень над творенням складних слів у поезіях Т. Г. Шевченка / А. В. Майборода // Праці Одеського ун-ту імені І. І. Мечникова . – Одеса, 1962. – Т. 152. – Сер. філол. наук. – Вип. 15: Питання слов'янської міфології. Мовознавство. – С. 61–72.

Мельник Микола Кононович

99. Т. Г. Шевченко і музика / М. К. Мельник // Тези доп. наук. конф. викладачів Ніжин. пед.ін-ту, присвяч. 100-річчю з дня смерті Т. Г. Шевченка. – Ніжин, 1961. – С. 13–15.

Михед Павло Володимирович

100. Культурно-історичний феномен Шевченка і Гоголя в оцінці М. Костомарова / П. В. Михед // Наук.-метод. конф., присвяч. 175-річчю з дня народж. Т. Г. Шевченка : матеріали і тези. – Чернігів, 1989. – С. 13–15.

101. Славянское возрождение и русско-украинский диалог конца XVIII– начала XIX века (Пушкин–Шевченко) / П. В. Михед // Пушкин и славянский мир: материалы V Крым. Пушкин.междунар. чтений (Алупка, 11–15 сент. 1995). – Симферополь, 1995. – С.49–51.

102. Українсько-російський культурний діалог о національному пути в світеславянського возродження (Шевченко и Пушкин) / П. В. Михед // Наук. записки / Ніжин. держ. пед. ін.-т ім. М. Г. Гоголя. – Ніжин, 1996. – Т. XVI, вип. 1. – С. 67–75.

103. Молюся, Господі, внушим уст моїх глаголи...: (уваги до вивчення теми: «Шевченко – пророк») / П. В. Михед // Сучасність. – 2004. – № 3. – С. 113–125.

104. Тарас Шевченко і Микола Гоголь : (матеріали до біографії) / П. В. Михед // Нові Гоголезнавчістадуї. – Ніжин, 2007. – Вип. 5. – С. 395–405.

Москаленко Юрій Сергійович

105. Берегти дорогі місця : [про Т. Г. Шевченка] / Ю. С. Москаленко // Молода гвардія. – 1964. – 15 січня. – Співавт. Неділько Г. Я.

Моціяка Олена Миколаївна

106. Поема Т. Шевченка «Гайдамаки» в контексті розвитку української романтичної поезії / О. М. Моціяка // Збірник праць XXVII наук. шевченків. конф. – К., 1989. – С. 100–107.

107. Постать Тараса Шевченка в поетичній інтерпретації українських романтиків / О. М. Моціяка // Т. Г. Шевченко і Переяславщина : зб. тез. міжвуз. конф. – Переяслав-Хм., 1990. – С. 214–215.

108. «Тарасова ніч», «Іван Підкова», «Гамалія» Т. Г. Шевченка у контексті стильового розвитку української романтичної поезії / О. М. Моціяка // Методичні рекомендації з питань вивчення творчості Т. Г. Шевченка в школі. – Чернігів, 1990. – Ч. 1. – С. 10–14.

109. «Ти смієшся, а я плачу» / О. М. Моціяка // Гоголезнавчі студії. – Ніжин, 2002. – Вип. 9. – С. 166–171. – Рец. на кн. : Барабаш Ю. «Коли забуду тебе, Єрусалиме...». Гоголь і Шевченко. Порівняльно-типологічні студії. – Харків : Акта, 2001. – 375 с.

110. Плани практичних занять з історії української літератури 40–60-х років XIX століття / О. М. Моціяка ; НДУ імені Миколи Гоголя. – Ніжин, 2007. – 31 с.

111. Проблема вивчення творчості Т. Шевченка у школі / О. М. Моціяка // Наукові записки / НДУ імені Миколи Гоголя. – Ніжин, 2011. – Психолого- педагогічні науки. № 5. – С. 94–98.

112. Поезія Тараса Шевченка як плач / О. М. Моціяка // Література та культура Полісся: зб. наук. праць. – Ніжин, 2012. – Вип. 71. – С. 24–32.

113. Мотив “національного сорому” в романі П. Куліша “Чорна рада” та історіософських поемах Т. Шевченка періоду “трьох літ” / О. М. Моціяка // Література та культура Полісся: зб. наук. праць – Ніжин, 2013. – Вип. 74. – Серія «Філологічні науки». № 1. – С. 29–37.

Те саме [Електронний ресурс]. – Режим доступу: lib.ndu.edu.ua

114. Добрі жнива з Кобзареві ниви : [до 200-річчя від дня народження Т. Г. Шевченка : інтерв'ю з кан. філол наук, доц. каф. укр. літ. НДУ імені Миколи Гоголя/ О. М. Моціяка ; записала Надія Онищенко] // Ніжинський вісник. – 2014. – 15 лютого (№ 13–14). – С. 8.

115. Як золото з вогню : [до 200-річчя від дня народження Т. Г. Шевченка : інтерв'ю з кан. філол наук, доц. каф. укр. літ. НДУ імені Миколи Гоголя / О. М. Моціяка ; спілкувалася Надія Онищенко] // Слово Просвіти. – 2014. – 6–12 берез. – С. 7.

116. Динаміка художніх проєкцій поета у творчості Т. Шевченка / О. М. Моціяка // Літературний Чернігів. – 2014. – № 2. – С. 94–100.

Наливайко Дмитро Сергійович

117. Т. Г. Шевченко у французькій критиці XIX століття / Д. С. Наливайко // Тези доп. наук. конф. викладачів НДПІ, присвяч. 100-річчю з дня смерті Т. Г. Шевченка– Ніжин, 1961. – С. 19–21.
118. Шевченко у французькій критиці кінця XIX–початкуXX ст. / Д. С. Наливайко // Збірник праць XII наук. шевченків. конф. – К., 1964. – С. 30–58.
119. Карл-Еміль Француз про Т. Г. Шевченка / Д. С. Наливайко // Тези доп. та повідомл. на підсумк. наук. конф. НДПІ за 1964. – Ніжин, 1965. – С. 8–10.
120. Шевченко в Німеччині й країнах німецької мови (кінецьXIX–поч.XX ст.) / Д. С. Наливайко // Збірник праць XIV наук. шевченків.конф. – К., 1966. – С. 268–322.

Неділько Георгій Якович

121. Естетичні погляди Т. Г. Шевченка / Г. Я. Неділько // Студ. наук. праці : зб. – К., 1950. – Т. 10. – С. 17–41.
122. Литературно-эстетические взгляды Т. Г. Шевченко / Г. Я. Недилько:авт. дис...канд. филол. наук. – К., 1954. – 16 с.
123. Літературно-естетичні погляди Т. Г. Шевченка / Г. Я. Неділько // Літ. в школі. – 1954. – № 2. – С. 33–43.
124. [Рецензія] / Г. Я. Неділько // Літ. в школі. – 1955. – № 3. – С. 76–79. – Рец на кн.: Пільгук І. І. Т. Г. Шевченко – основоположник української літератури / І. І. Пільгук ; під заг. ред. О. І. Білецького. – Київ : Рад. школа, 1954.

125. Літературно-естетичні погляди Т. Г. Шевченка / Г. Я. Неділько // Вивчення української літератури в школі. – К., 1956. – С. 61–74.
126. Т. Г. Шевченко на Чернігівщині / Г. Я. Неділько // Матеріали конф. Чернігів. пед. ін-ту. – 1957. – С. 71–74.
127. Тарас Шевченко / Г. Я. Неділько. – Симферополь: Крымиздат, 1958. – 80 с.
128. Т. Г. Шевченко про принципи реалізму в літературі і мистецтві / Г. Я. Неділько // Наук.записки Чернігів. пед. ін-ту. – 1958. – Т. 4. – Вип. 3. – 42 с.
129. Гоголь і Шевченко / Г. Я. Неділько // Рад. Ніжин. – 1959. – 3 квіт. – С. 3.
130. Друзі, брати (Гоголь і Шевченко) / Г. Я. Неділько // Десн. правда. – 1959. – 1 квіт. – С. 3.
131. Тарас Шевченко в Ніжині / Г. Я. Неділько // Рад. Ніжин. – 1959. – 11 берез. – С. 4.
132. Тарас Шевченко і Віктор Забіла / Г. Я. Неділько // Рад. Ніжин. – 1960. – 3 груд. – С. 4.
133. Кобзар на Чернігівщині / Г. Я. Неділько // Комсомолец Чернігівщини. – 1961. – 10 берез.
134. Поема «Гайдамаки» / Г. Я. Неділько // Літ. в школі. – 1961. – № 2. – С. 21–28.
135. Т. Шевченко і його знайомі вихованці Ніжинської вищої школи / Г. Я. Неділько // Тези доп. наук. конф. викладачів Ніжинського пед. ін-ту, присвяч. 100-річчю з дня смерті Т. Г. – Ніжин, 1961. – С. 7–9.

136. Шевченко і ніжинські ліцеїсти / Г. Я. Неділько // Рад. освіта. – 1961. – 4 берез. – С. 3.
137. Тарас Шевченко і Олександр Афанасьєв-Чужбинський / Г. Я. Неділько // Рад. Ніжин. – 1961. – 16 лют. – С. 4
138. Тарас Шевченко і художник Яків де Бальмен / Г. Я. Неділько // Рад. Ніжин. – 1961. – 28 лют. – С. 4.
139. Тарас Шевченко і Євген Гребінка / Г. Я. Неділько // Збірник праць міжвуз. наук. Гребінків. конф. – Ніжин, 1962. – С. 1–24.
- Те саме** / Г. Я. Неділько // Тези доп. міжвуз. наук. Гребінків. конф. в Ніжин. пед. ін-ті. – Ніжин, 1962. – С. 30–33.
140. Вшанування пам'яті Т. Г. Шевченка / Г. Я. Неділько // Рад. Ніжин. – 1963. – 9 берез. – С. 3.
141. Ніжинці і викуп Т. Г. Шевченка з кріпацтва / Г. Я. Неділько // Під прапором Леніна. – 1963. – 16 жовт. – С. 4.
142. Тематика і методичні поради до проведення спецсеминару по вивченню творчості Т. Г. Шевченка : для студ.-заочників філол. ф-тів / Г. Я. Неділько. – К. : Рад. шк., 1963. – 44 с.
143. Берегти дорогі місця : [про Т. Г. Шевченка] / Г. Я. Неділько // Молода гвардія. – 1964. – 15 січня. – Співавт.: Ю. С. Москаленко.
144. Человек и эстетика Шевченко / Г. Я. Недилько // Радуга. – 1964. – № 2. – С. 157–165.
145. [Рецензія] / Г. Я. Неділько // Укр. мова і літ. в школі. – 1965. – № 9. – С. 82–84. – Рец. на кн.: Пільгук І. І. Традиції Т. Г. Шевченка в українській радянській літературі. – К., 1965.
146. [Рецензія] / Г. Я. Неділько // Укр. мова і літ. в школі. – 1970. – № 3. – С. 84–85. – Рец на кн.: Бородін В. С.Т. Г.

Шевченко і царська цензура. Дослідження та документи. 1840–1862. – К., 1969.

147. Символи боротьби в произведениях Шевченко / Г. Я. Неділько // Радуга. – 1970. – № 2. – С. 159–167.

148. [Рецензія] / Г. Я. Неділько // Рад. літ-знавство. – 1971. – № 9. – С. 90–91. – Рец. на кн. : П. П. Архыменка. ТарасШаучанкоБеларусь. – Мінськ : Выш.шк., 1969. – 112 с.

149. Романтичний герой в історичних поемах Г. Шевченка / Г. Я. Неділько // Укр. мова і літ. в школі. – 1972. – № 3. – С. 3–17.

150. Кілька уточнень до біографії Шевченка / Г. Я. Неділько // Рад. літ-знавство. – 1976. – № 5. – С. 77–79.

151. «Колись дурною головою» : [про вірш Т. Шевченка] / Г. Я. Неділько // Шевченківський словник : у 2 т. – К., 1978. – Т. 1. – С. 311.

152. «Не нарікаю я на Бога» : [про вірш Т. Шевченка] / Г. Я. Неділько // Шевченківський словник : у 2 т. – К., 1977. – Т. 2. – С. 38.

153. «Ой діброво – темний гаю» : [про вірш Т. Шевченка] / Г. Я. Неділько // Шевченківський словник : у 2 т. – К., 1977. – Т. 2. – С. 64.

154. «Ой люлі, люлі, моя дитино» : [про вірш Т. Шевченка] / Г. Я. Неділько // Шевченківський словник : у 2 т. – К., 1977. – Т. 2. – С. 64.

155. «Ой по горі роман цвіте» : [про вірш Т. Шевченка] / Г. Я. Неділько // Шевченківський словник : у 2 т. – К., 1977. – Т. 2. – С. 65.

156. «Перебендя» : [про вірш Т. Шевченка] / Г. Я. Неділько // Шевченківський словник : у 2 т. – К., 1977. – Т. 2. – С. 89.

157. «Породила мене мати» : [про вірш Т. Шевченка]/ Г. Я. Неділько // Шевченківський словник : у 2 т. – К., 1977. – Т. 2. – С. 134.
158. «У неділеньку та ранесенько» : [про вірш Т. Шевченка]/ Г. Я. Неділько // Шевченківський словник : у 2 т. – К., 1977. – Т. 2. – С. 284.
159. «Як маю я журитися» : [про вірш Т. Шевченка]/ Г. Я. Неділько // Шевченківський словник : у 2 т. – К., 1977. – Т. 2. – С. 402.
160. «Якби мені, мамо, намисто» : [про вірш Т. Шевченка]/ Г. Я. Неділько // Шевченківський словник : у 2 т. – К., 1977. – Т. 2. – С. 402.
161. Усе про Кобзаря : до виходу «Шевченківського словника» / Г. Я. Неділько // Укр. мова і літ. в школі. – 1978. – № 3. – С. 86–87.
162. Шевченківські традиції у творчості Ф. Богушевича / Г. Я. Неділько // Шевченко в інтернаціональних літературних зв'язках. – К., 1981. – С. 43–57.
163. Ніжин шевченківський : до 167-річчя з дня народження Т. Г. Шевченка / Г. Я. Неділько // Під прапором Леніна. – 1981. – 6 берез. (№ 37). – С. 3.
164. До питання про типологію жанра «думка» у творах Т. Шевченка і Ю. Федьковича / Г. Я. Неділько // Тези доп. респ. наук. конф., присвяч. 150-річчю з дня народження Ю. Федьковича. – Чернівці, 1984. – С. 70–71.
165. Тарас Шевченко і ніжинці : до 170-річчя з дня народження / Г. Я. Неділько // Під прапором Леніна. – 1984. – 6 берез. – С.2, 3.

166. Тарас Шевченко : семінарій / Г. Я. Неділько, В. Я. Неділько . – К., 1985. – С. 6–214, 252–365 (розд. 1, 2, 4), 215–251 (розд. 3 у співав).
167. Образи ватажків у повісті М. Гоголя «Тарас Бульба» і ранніх історичних поемах Т. Шевченка / Г. Я. Неділько // Наследие Н. В. Гоголя и современность. – Нежин, 1988. – Ч. 1. – С. 84–85.
168. Ювілеї Пушкіна, Гоголя і Шевченка у Ніжинському історико-філологічному інституті / Г. Я. Неділько // ІІ Чернігів. обл. конф. зіст. краєзнавства. – Чернігів, 1988. – Вип. 1. – С. 77–79.
169. Тарас Шевченко: життя і творчість : посібник для вчителя / Г. Я. Неділько. – К. : Рад. школа, 1988. – 247 с.
170. Літературні зв'язки Тараса Шевченка і Михайла Максимовича / Г. Я. Неділько // Шевченко і розвиток мов та літератур народів СРСР та соціалістичної співдружності : тези конф. КДУ. – К., 1989. – С. 38–39.
171. Еволюція жіночих образів у творах Т. Шевченка і М. Коцюбинського / Г. Я. Неділько // Обл. наук.-метод. конф., присвяч. 125-річчя з дня народження М. М. Коцюбинського : тези. – Чернігів, 1989. – С.87–89.
172. Народ у повісті М. Гоголя «Тарас Бульба» і ранніх історичних поемах Т. Шевченка / Г. Я. Неділько // Творчество Н. В. Гоголя и современность. – Нежин, 1989. – Ч. 2. – С. 23–24.
173. Образ бандуриста в ранніх історичних творах Т. Шевченка і романі П. Куліша «Чорна рада» / Г. Я. Неділько // Наук.-метод. конф., присвяч. 175-річчя з дня народження Шевченка : тези. – Чернігів, 1989. – С. 12–13.

174. Живі зв'язки / Г. Я. Неділько // Т. Г. Шевченко і літературне життя Київського університету / М. С. Грицай, В. Я. Неділько [та ін.] ; за ред. В. Є. Шубравського. – К., 1989. – С. 10–94.
175. Т. Шевченко і студентська молодь 40-х років XIX ст. / Г. Я. Неділько // Т. Г. Шевченко і загальнолюдські ідеали : зб. тез. – Одеса, 1989. – С. 85–87.
176. Образ Богдана Хмельницького у поемі Є. Гребінки "Богдан" і в творах Т. Шевченка / Г. Я. Неділько // Література та культура Полісся: зб. наук. праць. – Ніжин, 1990. – Вип. 1. – С. 169–170.
177. Шевченко і письменники-ніжинці / Г. Я. Неділько // Під прапором Леніна. – 1991. – 27 лютого (№ 33/34). – С.3 ; № 37 ; 3 квітня (№ 41). – С. 3.
178. Тарас Шевченко і Чернігівщина : нарис / Г. Я. Неділько. – Ніжин, 1992. – 69 с.

Неділько Оксана Данилівна

179. Т. Г. Шевченко про мову та її роль у житті суспільства / О. Д. Неділько // Наук.-метод. конф., присвяч. 175-річчю з дня народження Т. Г. Шевченка. – Чернігів, 1989.
180. Власні імена людей у поетичних творах Т. Шевченка та їх сучасне вживання / О. Д. Неділько // Шевченко і сучасність : тези респ. конф. – Чернігів, 1992.

Незовибатько Олександр Дмитрович

181. Співає Україна : вок.-хореогр. сюїта для мішаного хору, оркестру, читців, танцюв. групи на слова Т. Шевченка, В. Сосюри, М. Малини / О. Д. Незовибатько // Соціалістична культура: реперт. зб. – К., 1964.

Ненадкевич Євген Олександрович

182. Три великі поети слов'янства: Міцкевич, Пушкін, Шевченко перед пам'ятником Петра I / Є. О. Ненадкевич // Червоний шлях. – 1929. – № 5–6.

183. Про «Москалеву криницю» Шевченка / Є. О. Ненадкевич // Записки ІНІО. – Ніжин, 1932. – Кн. 2. – С. 209–218.

Никоненко Петро Макарович

184. Використання творів живопису при вивченні біографії Т. Г. Шевченка в школі / П. М. Никоненко // Матеріали XIX наук. сесії Чернівець. держ. ун-ту. Секція філол. наук : тези доп. – Чернівці, 1963. – С. 61–64.

185. Вивчення образотворчої спадщини Т. Г. Шевченка в школі / П. М. Никоненко // Там само. – С. 33–37.

Пасік Надія Михайлівна

186. Редуковані синтаксичні структури в художньому мовленні Тараса Шевченка / Н. М. Пасік, С. П. Шевченко // Література і культура Полісся. – Ніжин, 2013. – Вип. 74. – Серія «Філологічні науки». № 1. – С. 237–245. – Співавт. С. П. Шевченко.

Те саме [Електронний ресурс]. - Режим доступу: lib.ndu.edu.ua.

Петрик Олена Михайлівна

187. Видільні чинники предикатів дії в українській мові (на матеріалі поезій Т. Г. Шевченка) / О. М. Петрик // Література та культура Полісся: зб. наук. праць. – Ніжин, 2014. – Вип. 75. Серія «Філологічні науки». № 2. – С. 202–209.

Те саме [Електронний ресурс]. - Режим доступу: lib.ndu.edu.ua

Плісецький Марко Моїсейович

188. До проблеми романтизму Т. Г. Шевченка / М. М. Плісецький // Пам'яті Т.Г.Шевченка / Наукові записки КДУ ім. Т.Г.Шевченка. – К.,1939. – Збірник філологічного факультету. № 1. – С.163–179.

189. Ритміка поезії Т. Г. Шевченка / М. М. Плісецький // Літ. критика. – 1939. – № 2/3. – С. 177–197.

190. Патріотизм в поезії Шевченка / М. М. Плісецький// Пам'яті Т. Г. Шевченка : зб. доп. ювіл. Шевченків. сесії АН УРСР (9, 10 берез. 1943). – К., 1944. – С. 25–36.

Покровський Олексій Іванович

191. Шевченко і Кабе / О. І. Покровський // Україна. – 1927. – Кн. 3. – С. 15–16.

Прохоренко Євгенія Євгенівна

192. Микола Гоголь і Тарас Шевченко в українських порівняльних студіях 20-30-х рр. ХХ ст. / Є. Є. Прохоренко // Література та культура Полісся: зб. наук. праць. – Ніжин, 2014. – Вип. 75. – Серія «Філологічні науки». № 2. – С. 67–83.

Те саме [Електронний ресурс]. – Режим доступу: lib.ndu.edu.ua

Пугач Валентина Миколаївна

193. Віталій Боровик: ніжинське ім'я з плеяди відомих українців / В. М. Пугач // Наукові записки / Ніжин. держ. ун-т імені Миколи Гоголя. – Ніжин, 2014. – Філологічні науки. Кн. 4. – С. 45–49.

У статті висвітлено сторінки життя й культурно-просвітницьку діяльність В. Г. Боровика – укр. громад. діяча родом із Ніжина, ініціатора й активного учасника «Братства тарасівців»

Те саме [Електронний ресурс]. – Режим доступу: lib.ndu.edu.ua

Резанов Володимир Іванович

194. Т. Г. Шевченко і Я. Г. Кухаренко : етюд / Резанов В. І. // Науковий збірник іст. Секції УАН за 1925. – К., 1926. – Т. 20.

Савченко Юрій Андріанович

195. Про увічнення пам'яті Т. Г. Шевченка / Ю. А. Савченко // Юний Ленинець. – 1959. – 9 берез. – С. 2.

Те саме // Тези доп. наук. конф. викладачів, присвяч. 100-річчю з дня смерті Т. Г. Шевченка. – Ніжин, 1961. – С. 22–24.

196. Тарас Григорович Шевченко – художник / Ю. А. Савченко // Рад. Ніжин. – 1961. – 4 берез. – С. 4.

Самаріна Світлана Іванівна

197. Зв'язки Шевченка з Ніжином і випускниками Ніжинської гімназії / С. І. Самаріна // Шевченкознавчі студії : зб. наук. праць. – К., 2002. – Вип. п'ятий. – С. 159–167.

Самойленко Григорій Васильович

198. Из истории перевода стихотворения Т. Г. Шевченко «Заповіт» на русский язык / Г. В. Самойленко // Голос Шевченка над світом. – К., 1961. – С. 41–48.

199. Тарас Шевченко на Чернігівщині / Г. В. Самойленко // Літературне життя Чернігівщини в XII–XX ст. / Г. В. Самойленко. – Ніжин, 2003. – С. 87–89.

200. Роль Александра Фадеева и Алексея Толстого в организации и проведении Шевченковского юбилея 1939 года / Г. В. Самойленко // Література та культура Полісся: зб. наук. праць. – Ніжин, 2004. – Вип. 27. – С. 14–20.

201. Тарас Шевченко і Ніжинська вища школа / Г. В. Самойленко // Література та культура Полісся: зб. наук. праць. – Ніжин, 2007. – Вип. 37. – С. 3–15.

202. Гоголь и Т. Г. Шевченко // Гоголь в XX веке. Европа, Средняя Азия и Закавказье : тематико-библиогр. указатель / Г. В. Самойленко. – Ніжин, 2009. – С. 352–358.

203. Тарас Шевченко і Ніжинська вища школа : монографія/ Г. В. Самойленко. – Ніжин, 2013. – 156 с. : іл.– Зміст: Життєві та творчі взаємини Т. Шевченка з випускниками Гімназії вищих наук кн. Безбородка (1838–1843); Подорож Шевченка по Україні у 1843 р. та зустрічі з випускниками Ніжинської вищої школи; У Петербурзі (1844–1845 рр.); Знову в Україні (березень 1845 – квітень 1847 рр.); Шевченко у Ніжині (1846 р.); Солдатчина та життя Т. Шевченка після заслання в Петербурзі; Знову в Україні; Останні роки життя в Петербурзі; Поховання Шевченка; Увіковічення спадщини Шевченка; Відзначення пам'яті Шевченка; Ніжинське шевченкознавство.

204. Життєві та творчі взаємини Т.Шевченка з випускниками Гімназії вищих наук кн. Безбородька (1838–1843) / Г. В. Самойленко // Література та культура Полісся. – Ніжин, 2013. – Вип. 74. –Серія «Філологічні науки». № 1. – С.4–18.

Те саме [Електронний ресурс]. - Режим доступу: lib.ndu.edu.ua.

Сердюк Павло Олександрович

205. [Рецензія] / П. О. Сердюк // Укр. мова і літ. в школі. – 1972. – № 8. – С. 89–90. – Рец. на кн.: Чайковський Б. Незабутня сторінка дружби (Т. Г. Шевченко і білоруська література) / Б. Чайковський. – 2-ге вид., доповн. і переробл. – Київ : Дніпро, 1971. – 295 с.

206. «І промовляє серцю думка...» : розгляд композиції віршів Т. Г. Шевченка у 8 класі / П. О. Сердюк // Укр. мова і літ. в школі. – 1983. –№ 12. – С. 17–22.

Харитонов Іван Кирилович

207. Шевченко Т. Г. Завещание ; Безумная : стихотворения / Т. Г. Шевченко ; [пер. з укр. І. К. Харитонова] // Порівняльні переклади поезій : навч. посібник / І. К. Харитонов. – Ніжин, 2007. – С. 210, 211.

208. Шевченко Т. Г. Завещание ; Безумная ; Мне все равно...:стихотворения / Т. Г. Шевченко; [пер. з укр. І. К. Харитонова] //Порівняльно-паралельні переклади поезій : міжфак. навч. посібник / І. К. Харитонов. – Ніжин, 2009. – С. 239–240, 246, 250.

Чапля Іван Кирилович

209. Русская проза Т. Шевченко / И. К. Чапля // Днепровская правда. –1947. – 10 марта.

210. Шевченко і сучасність / І. К. Чапля // Зоря. – 1948. – 10 березня.

211. Певец дружбы народов (Т. Шевченко) / И. К. Чапля // Днепровская правда. – 1951. –10 марта.

212. Великий український поет: [про Т. Шевченко] / И. К. Чапля // Днепропетровская правда. – 1959. – 8 марта.

213. До питання про основоположну роль Т. Г. Шевченка в новій українській літературі / І. К. Чапля // Наук. записки Дніпропетровського ун-ту. – 1960. – Т. 60. – С. 11–26.

214. Становлення нової української літератури і основоположна роль Т. Шевченка в цьому процесі / І. К. Чапля // Збірник праць VIII наук. шевченків. конф. – К., 1960. – С. 46–64.

215. Великий український поет, революціонер-демократ: [про Т. Шевченка] / І. К. Чапля // Зоря. – 1961. – 10 березня.

Шевченко Світлана Петрівна

216. Редуковані синтаксичні структури в художньому мовленні Тараса Шевченка / С. П. Шевченко // Література і культура Полісся. – Ніжин, 2013. – Вип.74. – Серія «Філологічні науки». – № 1. – С. 237-245. - У співавт. Н. М. Пасік.

Те саме[Електронний ресурс]. - Режим доступу: lib.ndu.edu.ua.

Ярошенко Михайло Макарович

217. Думки Т. Г. Шевченка про виховання в праці / М. М. Ярошенко // Рад. школа. – 1961. – № 3. – 12– 16.

218. Т. Г. Шевченко про виховання і освіти / М. М. Ярошенко // Тези доп. наук. конф., присвяч. 100-річчю з дня смерті Т. Г. Шевченка. – Ніжин, 1961. – С. 10– 12.

Іменний покажчик

- Аврахов Г. Г.** 23–25
Арват Н. М. 26
 Архыменка П. П. 148
Астаф'єв О. Г. 27–30
 Афанасьєв-Чужбинський О. 137
 Бальмен де, Я. 138
Банзерук О. В. 31
 Барабаш Ю. 109
Бережняк В. М. 32–33
Біла А. С. 34
Білан О. А. 35–36
 Білецький О. І. 124
 Богушевич Ф. 162
Бойко В. М. 37
 Бойко (Шевченко) І. Г. 10
Бойко Н. І. 38–42
Бондаренко А. І. 43
Бондаренко Ю. І. 44
Бондар Н. О. 45–46
 Боровік В. 193
 Бородін В. С. 21, 146
 Боронь О. В. 21
Бузинний О. Т. 47
Вакуленко Г. М. 48
 Войнич Е. 70
Волинський М. К. 49–50
 Волова А. А. 45, 46, 92
Володченко Ж. М. 51–54
Гальчук В. Ю. 55
 Гоголь М. В. 79, 100, 104, 109, 129, 130, 167, 168, 172, 192, 202
 Гребінка Є. 139, 176
 Грицай М. С. 174
Грузинський О. С. 56
Гулак А. М. 57
Давиденко Л. Б. 58
Даллада Т. Г. 59
 Даль В. 57
 Дарда В. 91
Дем'яненко О. Ф. 60–61
Драчук Л. І. 62–63
Жомнір О. В. 64–70
Забарний О. В. 71–75
 Забіла В. 132
 Заряно Н. 4
Іванов І. І. 1
 Кабе Е. 191
Кайдаш А. М. 76
 Карський Ю. 73
Кирилюк З. В. 77
Клипа Н. І. 80
Кобернюк П. М. 81
Коваленко Є. І. 8+
 Коваль В. І. 74
Ковальчук О. Г. 83
Коломієць Л. І. 84–86
 Кондратьєв І. М. 54
Коцюба О. Й. 87–90
 Коцюбинський М. 171
Крутиус В. П. 91
 Куліш П. 113, 173
 Кухаренко Я. Г. 194
Кучерявець В. Г. 92
 Лебединская Т. Н. 45, 46, 9+
Луняк Є. М. 93–95
Любченко В. Г. 96
Майборода А. В. 97–98
 Максимович М. 170
 Малина М. 181
 Маркович О. 87, 89
Мельник М. К. 99
 Міцкевич А. 182
Михед П. В. 100–104
Москаленко Ю. С. 105

- Моціяка О. М.** 106–116
Наливайко Д. С. 117–120
 Неділько В. Я. 166, 174
Неділько Г. Я. 121–178
Неділько О. Д. 179–180
Незовибатько О. Д. 181
Ненадкевич Є. О. 182–183
Никоненко П. М. 184–185
 Одарченко П. 30
 Онищенко Н. 114, 115
 Павлюк М. М. 21
Пасік Н. М. 186
 Петлюра С. 53
Петрик О. М. 187
 Пільгук І. І. 124, 145
Плісецький М. М. 188–190
Покровський О. І. 191
Прохорненко Є. Є. 192
Пугач В. М. 193
 Пушкін О. С. 101, 102, 168, 182
Резанов В. І. 194
 Сава Ч. (див. Чалий М. К.)
Савченко Ю. А. 195–196
Самаріна С. І. 197
Самойленко Г. В. 198–204
Сердюк П. О. 205–206
Сидоренко В. О. 92
 Симиренко 5
 Скворода Г. 27, 29
 Смілянська В. Л. 21, 22
 Сосюра В. 181
 Сошенко І. М. 8, 9, 13
 Стельмах М. 83
 Стус В. 43
 Толстой А. 200
 Усков І. 4
 Ускова Н. І. 4
 Фадеева А. 200
 Федькович Ю. 164
- Филипович В. В.** 46
 Француз К.-Е. 119
Харитонов І. К. 207–208
 Хмельницький Б. 176
 Чайковський Б. 205
Чалий М. К. 2–22
Чапля І. К. 209–215
Шевченко С. П. 216
 Шубравський В. Є. 174
Ярошенко М. М. 217–218
 Яхненко 5

**Абетковий покажчик назв
творів Т. Г. Шевченка**

1. Безумная (Причинна) 207, 208
2. Близнецы 77
3. Гайдамаки 24, 106, 134
4. Гамалія 108
5. Дневник (Щоденник) 45, 46
6. Заповіт (Завещание) 65, 68, 198, 207, 208
7. Зоре моя вечірняя (із поеми «Княжна») 39
8. Іван Підкова 108
9. Кобзар 23, 64, 66, 92
10. Колись дурною головою 151
11. Косар 67, 69, 70
12. Мне все равно (Мені однаково, чи буду...) 208
13. Москалева криниця 183
14. Наймичка 26
15. Назар Стодоля 63
16. Не нарікаю я на Бога 152
17. Ой діброво – темний гаю 153
18. Ой, люлі, люлі, моя дитино 154
19. Ой по горі роман цвіте 155
20. Перебендя 156
21. Породила мене мати 157
22. Сон 28, 34
23. Тарасова ніч 108
24. У неділю та ранесенько 158
25. Художник 60, 61
26. Хустина (У неділю не гуляла...) 47
27. Якби мені, мамо, намисто 160
28. Як маю я журитися 159

Зміст

Від упорядника.....	4
Самойленко Г. В. Т. Шевченко на пересічних дорогах з випускниками та викладачами Ніжинської вищої школи.....	5-10
Дослідження творчості Т. Г. Шевченка 2-ї половини ХІХ- початку ХХ ст.	11-13
Дослідження творчості Т. Г. Шевченка у ХХ-ХХІ ст.	14-43
Іменний покажчик.....	44-45
Абетковий покажчик назв творів Т. Г. Шевченка	46

Науково-бібліографічне видання

**Творчість Т. Г. Шевченка в дослідженнях
науковців Ніжинської вищої школи**

Бібліографічний покажчик

**Упорядник
Манжай Валентина Іванівна**

**Відповідальний за випуск
О. С. Морозов
Дизайн обкладинки
О. О. Левченко**

...la perfezione di suo ...

...e nello stesso tempo lo ...

...ello stesso tempo ...

...a Angiola e Luciano ...

...135 Carlolina postale ...

...a perfezione di suo ... getto più arduo della ... Scena ...

...tempo ... Tira composta di ...

...Napoli ... DI Regina d'Ungheria ... AMORE ...

...l'Opera contuttoc ... Caval ...

...in tutto il mondo ... CARTE POSTALE ...

...di Trip ...

...della Festa Teatrale in occasione degli ...

...Corta di Vienna ... 1850 ...

...di Boemia ... Facciati in veduta dall'innanzi ...